

Aktuální informace

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Praha 5.9.2005

41

Činnost praktických lékařů pro dospělé v ČR v letech 2000 - 2004

Activity of GPs (general practitioners) in the CR in the years 2000 - 2004

Souhrn

Tato Aktuální informace uvádí počet ordinací praktických lékařů (PL) a jejich personální zabezpečení, dále počty ošetření a počty léčených pacientů v letech 2000 - 2004. Na 1 PL připadá v průměru 1550 pacientů, kteří navštíví svého lékaře 6krát za rok. Počet dispenzarizovaných pacientů pro sledované nemoci pravidelně vzrůstá.

Summary

This Actual information presents the numbers consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of examinations and numbers of treated patients. 1 GP has about 1550 patients in average who visit him/her approximately 6 times per year. The number of dispenzarized patients steadily increases.

Výchozím zdrojem dat pro tuto aktuální informaci je Roční výkaz o činnosti praktických lékařů pro dospělé A (MZ) 1-01, který byl zahrnut do Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví. Výkaz vyplňovala každá ordinace praktického lékaře pro dospělé, bez ohledu na jejich zřizovatele.

Personální zabezpečení

Posledních pět let počet ordinací praktického lékaře pro dospělé (PL) každoročně mírně narůstá až na současných 4815.

Pracovníci a počty ordinací PL pro dospělé		2000	2001	2002	2003	2004
Počet ordinací PL		4 762	4 745	4 756	4 804	4 815
Lékaři	fyzické osoby	5 405	5 382	5 415	5 451	5 412
	úvazek + smluvní pracovníci	5099,13	5090,74	5119,20	5135,12	5116,95
SZP, ZPBD	fyzické osoby	5 624	5 601	5 588	5 586	5 514
	úvazek + smluvní pracovníci	5266,99	5238,47	5233,98	5245,30	5164,68

Poznámka: SZP do roku 2003, od r. 2004 zdravotničtí pracovníci bez odborného dohledu - ZPBD

Počet úvazků praktických lékařů se prakticky nemění (jde o zanedbatelný nárůst) a proto zůstává zachována relace 6 lékařů na 10 000 obyvatel starších 15 let. V roce 2004 se změnila struktura sledovaných zdravotnických nelékařských pracovníků a proto tyto počty nejsou za uvedené období plně srovnatelné i když převážnou většinu v této skupině pracovníků tvořily a tvoří zdravotní sestry. Výraznější pokles v roce 2004 proti předchozím letům je zřejmě z větší části způsoben změnou vykazování (do ZPBD nyní nepatří rehabilitační pracovníci) než skutečným poklesem zdravotních sester u praktiků.

Počet registrovaných pacientů u praktických lékařů se pomalu blíží 8 miliónům, což odpovídá počtu obyvatel starších 19 let a znamená to, že na 1 úvazek praktického lékaře připadá v průměru 1557 registrovaných pacientů.

Ošetření - vyšetření v ordinacích PL

Jak ukazuje níže uvedená tabulka, počty ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) v letech 2001-2003 se pohybovaly stabilně kolem 50,7 miliónů. V roce 2004 však došlo k výraznému snížení počtu ošetření, a to i přes sice malé, ale zvýšení jak počtu lékařů tak i registrovaných pacientů. Pokles proti předchozímu roku činí 1 milión 100 tisíc ošetření. Zdá se, že tento pokles přímo souvisí se změnami v nemocenském pojištění (např. snížení procentní sazby nemocenského za první tři dny). Ve stejném období totiž klesl i počet pracovních neschopností téměř o jeden milión, tedy řádově o stejný počet. V důsledku zmenšených nemocenských dávek pacienti zřejmě zvažují, zda s méně závažným onemocněním jít k lékaři a do neschopnosti nebo se léčit sami.

Počet ošetření na 1 registrovaného pacienta v roce 2004 vychází 6,2 (v předchozím období to bylo 6,4-6,5)

V roce 2004 připadlo v průměru na 1 lékaře 9 681 ošetření za rok, což odpovídá 44 ošetřením denně (při 220 pracovních dnech a 8 hodinách denně), a zhruba 10 minutám na jednoho pacienta. V konečném důsledku to znamená zhruba denně o jednoho pacienta v ordinaci méně než v letech 2000-2003.

Počty ošetření - vyšetření a počty registrovaných pacientů u PL pro dospělé		2000	2001	2002	2003	2004
Počet ošetření	celkem	50 721 090	50 708 741	50 605 160	50 632 069	49 536 277
	na 1 úvazek lékaře	9 947	9 961	9 885	9 860	9 681
	na 1 registrovaného pacienta	6,5	6,5	6,4	6,4	6,2
Počet registrovaných pacientů	celkem	7 767 491	7 843 586	7 892 594	7 948 944	7 969 081
	na 1 úvazek lékaře	1 523	1 541	1 542	1 548	1 557

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu u odborného a praktického lékaře

Jak vyplývá ze statistických dat, počty dispenzarizovaných pacientů se průběžně zvyšují u všech sledovaných diagnóz a věkových skupin.

Nejčastějším důvodem dispenzarizace byly v celorepublikovém měřítku hypertenzní nemoci, u kterých byl zjištěn nejvyšší nárůst pacientů. V roce 2004 bylo na ně dispenzarizováno 1 milion 474 tisíc pacientů, tj. nárůst o 16,5 % během posledních pěti let. Nově dispenzarizováno bylo cca 100 tisíc pacientů pro hypertenzní nemoci.

Druhou nejčastější diagnózou byly ischemické nemoci srdeční. V roce 2004 pro ischemické nemoci srdeční bylo dispenzarizováno 845 894 pacientů, což představuje nárůst za sledované období o 4 %. Stejný nárůst registrujeme u incidence. V roce 2004 nově dispenzarizováno bylo na 50 tisíc nemocných podobně jako v minulých letech.

Závažný nárůst počtu dispenzarizovaných pacientů zaznamenáváme u diagnózy cévní nemoci mozku (9 %). Každoročně je v ČR nově diagnostikováno kolem 27 tisíc onemocnění.

Rok	Diabetes mellitus (E10, E11, E13)	Hypertenzní nemoci (I10-I15)	Ischemické nemoci srdeční		Cévní nemoci mozku (I60-I69)
			celkem (I20-I25)	z toho akut. infarkt myokardu (I21-I22)	
Dispenzarizovaní pacienti na 1000 obyvatel ve věku 15 let a více					
2000	59,3	147,1	94,2	10,1	29,9
2001	61,3	153,1	95,8	10,1	30,7
2002	63,5	157,3	96,0	10,2	31,4
2003	66,2	164,9	97,7	10,3	32,3
2004	67,8	170,1	97,6	10,4	32,4
Dispenzarizovaní pacienti s nově zjištěným onemocněním na 1 000 obyvatel ve věku 15 let a více					
2000	4,1	9,5	5,6	1,8	3,1
2001	4,1	10,0	5,6	1,8	3,1
2002	4,1	10,1	5,6	1,8	3,1
2003	4,3	11,1	5,8	1,9	3,2
2004	4,4	11,4	5,8	1,9	3,1

Následující tabulka ukazuje strukturu dispenzarizovaných pacientů podle tří hrubých věkových skupin: mladí do 44 let, střední věk 45-64 let a starší 65 a více let.

Dispenzarizovaní pacienti v roce 2004	Celkem	v tom věková skupina						Na 10 000 obyvatel
		do 44 let	v %	45-64 let	v %	65 a více	v %	
Diabetes mellitus	587 829	48 905	8,3	251 537	42,8	287 387	48,9	678
Hypertenzní nemoci	1 474 016	186 154	12,6	678 787	46,1	609 075	41,3	1 701
Ischemické nemoci srdeční	845 894	47 503	5,6	340 269	40,2	458 122	54,2	976
Akutní infarkt myokardu	90 283	4 586	5,1	41 173	45,6	44 524	49,3	104
Cévní nemoci mozku	280 775	6 144	2,2	85 679	30,5	188 952	67,3	324

Narůstající počty pacientů trpících těmito chorobami mohou souviset jednak se stárnutím populace, dále se zlepšením zdravotní péče i lepší diagnostikou nemoci a nemusí nutně znamenat zhoršování nemocnosti obyvatel.

Vypracovala: Barbara Dadiková